

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף עג

(המשך מהעמוד הקודם)

משוח מלחמה משמש בהן: משוח מלחמה הוא הכהן שמדבר לעם לפני צאתם למלחמה. אם המשוח מלחמה הוצה לעבוד בבית המקדש הוא צריך ללוש שמונה בגדים כמו כהן גדול.

יכול יהא בנו של משוח מלחמה: בנו של כהן גדול יורש את מקומו של אביו בתפקיד הכהונה הגדולה ובתנאי שהוא ראוי לכך, אבל בנו של משוח מלחמה אינו יורש את מקום אביו. וזאת מפני שהפסוק המלמד שבנו של הכהן הגדול עומד תחתיו מדגיש 'אשר יבוא אל אהל מועד' דהיינו רק מי שראוי לשרת באהל מועד ולא משוח מלחמה.

אמר אביי: לא יתכן לומר שהמשוח נחשב לזר שאינו יכול לעבוד בבית המקדש כלל. אלא באופן עקרוני משוח מלחמה יכול לשמש כשהוא לבוש בשמונה בגדים, אלא שמשום איבת הכהן הגדול הוא לא משמש, בגלל שאינו יכול לשמש בפחות משמונה בגדים (ועיין תוס' ישנים), ואם ישמש בשמונה יהא בזה איבה.

והאי תנא דלית לי איבה: הרי מצאנו תנא שאינו חושש לאיבה ובכל אופן סובר שהמשוח מלחמה לא משמש בשמונה בגדים.

הברייתא מפרטת את החילוקים בין כהן גדול לכהן הדיוט. ובין כהן גדול - ל'מרובה בגדים' שהוא כהן בתקופה שלא משחו כהנים גדולים בשמן המשחה והגדולה שלו היא רק בריווי בגדים - וכן לכהן 'משוח' שמילא את מקומו של הכהן הגדול לתקופה (כהן גדול בדימוס) - וכן ל'משוח מלחמה'. בברייתא מובא שכהן משוח משמש בשמונה בגדים (ולא חוששים לאיבה) אך משוח מלחמה לא.

יתיב רבי אבהו: רבי אבהו אמר את המימרא של רב דימי המובאת בתחילת הסוגיא (בסוף העמוד הקודם) בשם רבי יוחנן. רבי אמי ורבי אסי סיבבו את פניהם לרמז לו שרבי יוחנן לא אמר זאת, אך לא אמרו זאת במפורש. הגמרא מבררת מדוע?

(המשך בדף הבא ↓)

וחנה היא מדברת על ליבה: המשך הפסוק הוא 'רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע'.

סיוע הוה מסייע בהדיו: רוח הקודש שהיתה לכהן היתה מסייעת כלומר על ידה היו האותיות בולטות או מצטרפות.

 הדרן עלך בא לו כהן גדול

פרק שמיני. משנה: חמש 'עיניים' נאמרו בתורה לגבי יוה"כ, והם חמשת העיניים המופיעים במשנה (אכילה ושתייה נחשבים לעיני אחד, לפי ששתייה בכלל אכילה).

לדעת רבי אליעזר:

- מותר למלך לרחוץ את פניו ביוה"כ, לפי שדרכו ושבחו להיות נאה, שנאמר "מְלֶךְ בְּיָפוֹ תַחֲזִיקָה עֵינָיו".
- מותר לכלה לרחוץ את פניה ביוה"כ, לפי שהיא צריכה להיות נאה כדי שתתחבב על בעלה. ועד שלושים יום מחופתה היא נחשבת ל'כלה'.
- מותר לחיה (= יולדת) לנעול את הסנדל ביוה"כ, לפי שהקור מזיק לה.

וחכמים אוסרים בכל זה.

שיעור האכילה ביוה"כ להתחייב עליה כרת: ככותבת הגסה (= כתמר גדול) כמוה וכגרענתה (= כמו שהיא עם הגרעין שלה).

שיעור השתייה ביוה"כ להתחייב עליה כרת: מלא לוגמיו (= יבואר בגמרא).

כל מיני האוכלים מצטרפים זה עם זה לשיעור 'כותבת הגסה', וכל מיני המשקים מצטרפים זה עם זה לשיעור 'מלא לוגמיו'. אבל אוכל ומשקה לא מצטרפים זה עם זה לשיעור.

גמרא: קושיא: מדוע המשנה נקטה שיוה"כ "אסור" באכילה ושתייה, והרי יש על זה עונש כרת? תירוץ: המשנה נקטה בלשון זו להשמיע לנו שאם אכל או שתה רק חצי שיעור אף שאין בזה חיוב כרת הרי שהוא עבר על איסור.

קושיא: התירוץ הנ"ל טוב רק לשיטת רבי יוחנן הסובר שחצי שיעור אסור מן התורה (= כלומר שאסור מן התורה לאכול אפילו פחות מהשיעור), אבל מה נתרץ לשיטת ריש לקיש הסובר שחצי שיעור מותר מן התורה?

תירוץ: ריש לקיש מודה שחצי שיעור אסור מדרבנן, וכוונת המשנה ש"אסור" מדרבנן.

(המשך בדף הבא ↓)

קושיא: א"כ מדוע לדעת ריש לקיש מי שנשבע שלא יאכל חצי שיעור מדבר אסור, ואכל, חייב להביא קרבן שבועה? ביאור: מי שנשבע לקיים מצווה ולא קיים, או שנשבע לבטל מצווה ולא ביטל, פטור מקרבן שבועה על כך שלא קיים את שבועתו, לפי שאין שבועה חלה על דבר מצווה. ואם אכן חצי שיעור אסור מדרבנן, הרי שאם הוא נשבע לא לאכול חצי שיעור מדבר אסור, ואכל, הוא עבר על איסור דרבנן, וא"כ זה נחשב שהוא נשבע לקיים מצווה (= שלא לאכול חצי שיעור של דבר האסור מדרבנן), וא"כ עליו להיות פטור מקרבן שבועה?

הגמרא מבארת היכן ריש לקיש אמר זאת: במשנה במס' שבועות נאמר - מי שנשבע שלא לאכול היום, ואכל נבילות וטריפות וכו', חייב להביא קרבן שבועה, ורבי שמעון פוטר מקרבן שבועה. ע"כ המשנה. ולכאורה יש לברר מדוע לדעת תנא קמא הוא חייב בקרבן שבועה? והרי הוא כבר מושבע מהר סיני שלא לאכול נבילות וטריפות, וא"כ הוא 'נשבע לקיים את המצווה'? רב ושמואל ור"י תירצו שהמשנה שם עוסקת שהוא נשבע 'אני לא יאכל בשר כשר ולא בשר נבילה', שמתוך שהשבועה חלה על הבשר הכשר היא חלה גם על הבשר האסור. וריש לקיש תירץ - שאפשר להעמיד את המשנה שם באחד משני אופנים: א': שמדובר שהוא נשבע שלא יאכל אפילו חצי שיעור (= חצי שיעור מותר מן התורה), והמשנה שם סוברת כרבנן שהנשבע שלא יאכל סתם כוונתו לאסור על עצמו רק כשיעור, וזה שפירש בשבועתו שלא יאכל אפילו חצי שיעור הרי שהוא נאסר אף בחצי שיעור, ולכן כשעבר על שבועתו חייב להביא קרבן שבועה. ב': שהוא נשבע שלא יאכל סתם, והוא אכל חצי שיעור, והמשנה שם סוברת כרבי עקיבא שהנשבע שלא יאכל סתם אסור לו לאכול אפילו כל שהוא, ולכן הוא חייב קרבן שבועה על אכילת חצי שיעור. ע"כ דברי ריש לקיש. מדברי ריש לקיש מוכח שהוא לא סובר שחצי שיעור אסור מדרבנן, לפי שאם הוא אסור מדרבנן איך הוא תירץ באופן א' שהוא נשבע לא לאכול חצי שיעור, והרי אף על חצי שיעור הוא מושבע מהר סיני שלא לאכול, שנאמר "לא תסור מן הדבֶר אֲשֶׁר יִגִּדוּ לְךָ יְמִין וְשִׂמְאֵל", כלומר שהתורה ציוותה לשמוע בקול דברי חכמים, וא"כ הוא נשבע על דבר מצווה.